

УДК 618.3:616.36-002.14

ВАГІТНІСТЬ ТА ПОЛОГИ В ЖІНОК З ХВОРОБОЮ БОТКІНА В АНАМНЕЗІ

Маляр В.А., Корчинська О.О., Ісак М.І., Сікора І.М.

Ужгородський національний університет, м. Ужгород

Ключові слова: вагітність, пологи, післяпологовий період, новонароджений, хвороба Боткіна

Вступ. У зв'язку зі змінами в обміні речовин і необхідністю знешкодження продуктів метаболізму не лише матері, але й плоду, навантаження на печінку під час вагітності значно зростає. У здорових жінок при фізіологічному протіканні гестаційного процесу функціональна активність гепатоцитів не порушується [5]. Однак, перенесені в минулому вірусні гепатити знижують антитоксичну та зумовлюють нестійкість вуглеводневої функції печінки, що має негативний вплив на протікання майбутніх вагітності, родів, післяродового періоду [2, 4, 6].

Серед вірусних гепатитів вирізняється широкою розповсюдженістю гепатит А, або хвороба Боткіна. Гепатотропний вірус найчастіше вражає осіб у віці до 35 років, передається фекально-оральним шляхом та має осінньо-зимову сезонність. Хвороба Боткіна у більшості випадків протікає у неважкій формі, та можливим є хронічний рецидивуючий перебіг з

гепатомегалією, підвищенням аланінамінотрансферази [3].

На сьогоднішній день, в літературі знаходимо суперечливі дані щодо впливу перенесеного вірусного гепатиту А на перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду в майбутньому [1]. Усе це стало підставою для проведення нами клініко-статистичних досліджень з метою вивчення особливостей перебігу гестаційного процесу в жінок з хворобою Боткіна в анамнезі.

Матеріали та методи дослідження. Нами проведений клініко-статистичний аналіз 120 обмінних карт та історій пологів у жінок, в яких у минулому був діагностований вірусний гепатит А. Усіх вагітних було розроджено в акушерському стаціонарі Ужгородського міського пологового будинку за період 1995-1999 р.р. Отримані дані були внесені до спеціально розроблених карт. Обробка результатів здійснювалась на ЕОМ.

Результати досліджень та їх обговорення. Аналізуючи основні особливості клінічної

характеристики обстежених жінок, необхідно відзначити, що середній вік пацієнток становив $23,2 \pm 2,1$ років. У переважній більшості випадків вірусний гепатит А був перенесений в дитячому (30 %) та пубертатному (50%) віці, решта - в репродуктивному періоді (20%). Основними формами генітальної патології були хронічний сальпінгоофорит (20%) та патологічні зміни шийки матки (22,5%). Пізнє менархе мало місце в 10% спостережень, альгодисменорея - в 20,8 %.

Аналізуючи клінічні особливості перебігу першої половини вагітності, слід вказати на достатньо високий рівень раннях токсикозів (23,3 %) та загрози самовільного аборту (16,7 %). У більшості випадків симптоматика загрози переривання вагітності з'являлася в перші тижні гестації з наступним тривалим стаціонарним лікуванням.

Серед ускладнень другої половини вагітності найчастіше мала місце анемія вагітних (34,2 %), з переважанням легкого та середнього ступенів важкості (29,2 %). Загроза переривання вагітності зустрічалася у 8,3 % випадків. Частота ОПГ-гестозів склала 6,7 %, при цьому, переважали набряки вагітних та прееклампсія легкого ступеня (5%). Особливий інтерес представляють дані, що засвідчують формування хронічної фето-плацентарної недостатності в 21,7 % спостережень. В структурі її переважали затримка внутрішньоутробного розвитку плоду (14,2 %) та маловоддя (5,8 %).

Найбільш частим ускладненням клінічного перебігу пологів був передчасний розрив плодових оболонок (23,3 %). Аномалії родової діяльності на такому несприятливому фоні мали місце в 18,3 % випадків, з переважанням первинної слабкості - 12,5 %. Частота передчасних пологів склала 4,2 %, причому, це мало місце, як правило, в 35-36 тижнів вагітності.

При аналізі даних щодо способу розродження слід відмітити, що частота абдомінального родорозрішення склала 15,8 %. При цьому, показаннями до кесаревого розтину найчастіше (9,2 %) були прогресуюча внутрішньоутробна гіпоксія плоду та аномалії пологової діяльності, що не піддаються медикаментозній корекції. У решті 6,6 % спостережень мали місце передчасне відшарування нормально розміщеної плаценти (2,5 %), неправильне положення плоду (3,3 %) та випадіння петель пуповини (0,8 %).

При розродженні жінок через природні пологові шляхи травми м'язових тканин були в 12,5 % випадків, а ручна ревізія порожнини матки при дефекті плаценти та гіпотонічній кровотечі в ранньому післяродовому періоді - в 10 % спостережень.

На увагу заслуговує стан здоров'я дітей, народжених жінками з хворобою Боткіна в анамнезі. При аналізі перинатальних наслідків розродження слід відзначити, що найчастіше

зустрічалась маса тіла новонароджених 2500-3000 г (43,3 %). При оцінці стану дітей в момент народження встановлено, що в асфіксії різних ступенів важкості народилось 15 %, а з гіпотрофією різної вираженості - 20 %. Частота народження недоношених дітей склала 4,2 %. Серед ранньої неонатальної захворюваності переважала постгіпоксична енцефалопатія (21,7 %).

Заслуговують на увагу особливості протікання післяпологового періоду в жінок, що в минулому перенесли вірусний гепатит А. В 13,3 % випадків мала місце субінволюція матки з транзиторною лихоманкою. Лохіометра була діагностована в 6,7 % спостережень, а ранова інфекція - в 4,2 % породіль.

Таким чином, згідно з результатами наших досліджень, жінки з хворобою Боткіна в анамнезі формують групу підвищеного ризику щодо розвитку акушерської та перинатальної патології. Це пов'язано, очевидно, із метаболічними розладами та порушенням портального кровотоку, що ведуть до гормональної дисфункції та патологічних змін у фетоплацентарному комплексі.

Для уникнення вищевказаних негативних наслідків перенесеного гепатиту А необхідна розробка спеціальних лікувально-профілактичних заходів. Це дозволить покращити результати розродження в цій групі вагітних.

Висновки. 1. У жінок з хворобою Боткіна в анамнезі перша половина вагітності найчастіше ускладнюється раннями токсикозами та загрозою самовільного аборту з наступним тривалим стаціонарним лікуванням. У другій половині вагітності відмічено високий рівень анемії вагітних, з переважанням легкого та середнього ступенів важкості, та хронічної фето-плацентарної недостатності, в структурі якої переважають синдром затримки внутрішньоутробного розвитку плоду та маловоддя. Дещо рідше має місце загроза переривання та ОПГ-гестози.

2. Роди у жінок з вірусним гепатитом А в анамнезі досить часто ускладнюються передчасним розривом плодових оболонок та аномаліями пологової діяльності (найчастіше - первинна слабкість). В структурі показань до кесаревого розтину переважають прогресуюча внутрішньоутробна гіпоксія плоду та аномалії пологової діяльності, що не піддаються медикаментозній корекції.

3. В післяпологовому періоді найчастіше мають місце такі ускладнення як субінволюція матки з транзиторною лихоманкою та лохіометра.

4. Стан новонароджених характеризується досить високим відсотком гіпотрофії та асфіксії. Серед різних нозологічних форм неонатальної захворюваності переважає постгіпоксична енцефалопатія.

ЛИТЕРАТУРА

1. Баширова Д.К. Вирусные гепатиты и беременность. В кн. «Экстрагенитальная патология и беременность». Под ред. Гилязутдиновой З.Ш. - М.: «МЕДпресс». - 1998. - С. 254-277.
2. Блюгер А.В., Новицкий М.Г. Вирусные гепатиты. - Рига: «Звайгзне». - 1988. - С. 254-258.
3. Жданов В.М., Ананьев В.А., Стаханова В.М. Вирусные гепатиты. - М.: Медицина. - 1986.
4. Подымова С.Д. Болезни печени. - М.: Медицина. - 1993. - С. 481-485.
5. Фаворов М.О., Кетиладзе Е.С., Мартынов К.А. и др. Обзор центров, сотрудничающих с ВОЗ по вирусным инфекциям. - М.: Медицина - 1987. - С. 23-27.
6. Фарбер Н.А. Вирусные гепатиты у беременных. В кн. Фарбер Н.А., Мартынов К.А., Гуртова Б.Л. «Вирусные гепатиты у беременных» - М.: Медицина. - 1990. - С. 57-95.

SUMMARY**PREGNANCY AND LABOUR IN WOMEN WITH BOTKIN DISEASE IN ANAMNESIS****Malyar V.A., Korchynska O.O., Isak M.I., Sikora I.M.**

The analysis of 120 events of delivery among women with Botkin disease in anamnesis is carried out. Received results testify that these patients form the group with a high risk of obstetrical and perinatal complications. The application of special prophylactic measures among pregnant with viral hepatitis A in anamnesis is actual in modern obstetrics.

Key words: pregnancy, labour, postlabour period, newborn, Botkin disease.